

השגות הרמב"ן על ספר המצות - מנין מצות עשה

מצוה רביעית שנצטוונו לרשת הארץ אשר נתן האל יתברך ויתעלה לאבותינו לאברהם ליצחק וליעקב ולא נעזבה ביד זולתנו מן האומות או לשממה. והוא אמרו להם והורשתם את הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי את הארץ לרשת אותה, והתנחלתם את הארץ ונכפל כזה הענין במצוה זו במקומות אחרים כאמרו יתברך באו ורשו את הארץ אשר נשבעתי לאבותיכם. ופרט להם במצוה זו כולה בגבוליה ומצריה, כמו שאמר, ובאו הר האמורי ואל כל שכניו בערבה בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים וגו' שלא יניחו ממנה מקום.

והראיה שזו מצוה, אמרו יתעלה בענין המרגלים עלה רש כאשר דבר ה' אלהיך לך אל תירא ואל תחת, ואמר עוד ובשלוח ה' אתכם מקדש ברנע לאמר עלו ורשו את הארץ אשר נתתי לכם, וכאשר לא אבו לעלות במאמר הזה כתוב ותמרו את פי ה' אלהיכם ולא האמנתם לו ולא שמעתם בקולו, הוראה שהיתה מצוה, לא יעוד והבטחה. וזו היא שחכמים קורין אותה מלחמת מצוה. וכך אמרו בגמרא סוטה, אמר רב יהודה מלחמת יהושע לכבוש דברי הכל חובה, מלחמת דוד להרווחה דברי הכל רשות. ולשון ספרי, וירשתה וישבתה בה, בזכות שתירש תשב.

שיחות הרצי"ה מטות מסעי תשל"ו

המושג הזה של מלחמת מצוה, יש להבינו באופן יסודי כשייך לכניסה לארץ. הדברים ברורים ומפורשים ברמב"ן: "ולא נעזבה ביד זולתנו מן האומות". הארץ צריכה להיות בידינו ולא ביד אומה אחרת. באיזה אופן נקיים שהארץ תהיה שלנו? - בשלטון ובממשלה! זאת הדרך של היות ארץ לאומה: שלטון וממשלה. בספר "לנתיבות ישראל" יש בירורי דברים בקשר לכיבוש הארץ ומדרגותיו.

לנתיבות ישראל מאמר חמישים וארבע - מזמור י"ט של מדינת ישראל

ועוד ממשיך הרמב"ן: "ואומר אני כי המצוה שהתקמים מפליגים בה, והיא: דיבת ארץ ישראל... הכל הוא ממצות עשה - והוא שנצטוונו לרשת הארץ ולשבת בה...". קלומר: עקר המצוה הוא הכבוש הממלכתי, השלטון הלאומי הכללי-ישראלי בטריטוריה קדושה זו, ומתוך המצוה הפלילית ישנה המצוה הפרטית, המטלת על כל יהודי ויהודי לדור ולשבת בארץ הקדש. על נקדה זו עמדו הגאונים בעל "אבני נזר" ובעל "שועות-מלכו", המגדירים את מצות ישוב ארץ ישראל ככבוש וישוב ולא כשיבה בלבד... ברוך השם, זכינו וזוכים אנו אף עתה, לקיים דבר ד' זה על-ידי תפארת גבורת צבאנו. נסכם בקצרה: השלטון היהודי בארץ הקדש, קרי: מדינת ישראל וצבאה, יחד עם היותו בבחינת "קץ מגלה", הריהו מצוה מפרשת ותשובה, מצוה כלל-ישראלית.

לנתיבות ישראל מזמור י"ט של מדינת ישראל

ולעמת מה שנאמר: "האם זו המדינה שאותה חזו נביאינו", אומר אני: זוהי המדינה שחזו הנביאים. כמובן, אין המדינה בתכלית השלמות, אולם נביאינו ורבותינו, ממשיכיכם, אמרו שהמדינה תהיה כזו: זרע אברהם, יצחק ויעקב, ישובו ויקימו בה תקומה ישובית ושלטון מדיני עצמאי; לא נאמר לנו אם יהיו הם צדיקים או שאינם צדיקים. אומר הנביא: "בקבצי את בית ישראל... וישבו על אדמתם... וישבו עליה לבטח ובנו בתים ונטעו כרמים..." (יחזקאל כח, כה-כו) - נטיעת כרמים נאמרה, הקמת ישיבות לא נאמרה...

קידוש ה'

ספר יחזקאל פרק לו

(טז) ויהי דבר ידוד אלי לאמר: (יז) בן אדם בית ישראל ישבים על אדמתם ויטמאו אותה בדרךכם ובעלילותם כטמאת הנה היתה דרךם לפני: (יח) ואשפך חמתי עליהם על הדם אשר שפכו על הארץ ובגלוליהם טמאוה: (יט) ואפיץ אתם בגוים ויזרו בארצות כדרךכם ובעלילותם שפפתיים: (כ) ויבוא אל הגוים אשר באו שם ויחללו את שם קדשי באמר להם עם ידוד אלה ומארכו יצאו: (כא) ואחמל על שם קדשי אשר חללוהו בית ישראל בגוים אשר באו שמה: (כב) לכן אמר לבית ישראל כה אמר אדני ידוד

לא למענכם אני עשה בית ישראל כי אם לשם קדשי אשר חללתם בגוים אשר באתם שם: (כג)
וקדשתי את שמי הגדול המחלל בגוים אשר חללתם בתוכם וידעו הגוים כי אני ידוד גאם אדני ידוד
בהקדשי בכם לעיניהם: (כד) ולקחתי אתכם מן הגוים וקבצתי אתכם מכל הארצות והבאתי אתכם אל
אדמתכם: (כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם: (כו)
ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם והסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר:

רש"י יחזקאל פסוק כ - ויחללו את שם קדשי - השפילו את כבודי ומהו החילול באמור אויביהם עליהם
עם ה' אלה ומארצו יצאו ולא היה יכולת בידו להציל את עמו ואת ארצו: **רש"י יחזקאל פסוק כג** -
(כג) וקדשתי את שמי - ומה הוא הקידוש ולקחתי אתכם מן הגוים:

כוזרי מאמר ראשון פסקה ד - אחר כך אמר הכוזרי בליבו אשאל אדום וישמעאל, כי אחד משני
המעשים הוא הנרצה מאין ספק. אבל היהודים די לי במה שהוא נראה משפלותם ומיעוטם ושהכל
מואסים בהם

חזרת נשמת הכלל- מלכות ה'

רמב"ן על ויקרא פרק יח פסוק כה

ומן הענין הזה אמרו בספרי (עקב מג), ואבדתם מהרה (דברים יא יז), אף על פי שאני מגלה אתכם מן
הארץ לחוצה לארץ היו מצויינין במצות שכשתחזרו לא יהו עליכם חדשים, משל לאדון שכעס על אשתו
ושלחה לבית אביה, אמר לה הוי מתקשטת תכשיטים שכשתחזרי לא יהיו עליך חדשים, וכן אמר
ירמיה (לא כ) הציבי לך ציונים, אלו המצות שישראל מצוינין בהם:

והנה הכתוב שאמר (דברים יז יח) ואבדתם מהרה ושמתם את דברי אלה וגו', אינו מחייב בגלות אלא
בחובת הגוף כתפילין ומזוזות, ופירשו בהן כדי שלא יהו חדשים עלינו כשנחזור לארץ, כי עיקר כל
המצות ליושבים בארץ ה' ולפיכך אמרו בספרי (ראה פ), וירשתם אותה וישבתם בה ושמרתם לעשות
(דברים יא לא לב), ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצות שבתורה

אורות / למהלך האידאות בישראל / ב

בראשית מטעו של העם הזה, אשר ידע לקרא בשם הרעיון האלהי הברור והטהור בעת השלטון
הכפיר של האליליות בטמאתה-פראותה, נתגלתה השאיפה להקים צבור אנושי גדול אשר "ישמר את
דרך ד' לעשות צדקה ומשפט". זוהי השאיפה, שבאה מכח ההפכה הברוכה והעזה והתביעה
המוסרית הכוללת והרמה, להוציא את האנושיות מתחת סבל נורא של צרות רוחניות וחמירות
ולהביאנה לחיי חפש מלאי הוד ועדן, באור האידאה האלהית, ולהצליח בזה את כל האדם גלו.

למלאכה של שאיפה זו צריך דוקא, שצבור זה יהיה בעל מדינה פוליטית וסוציאלית וכסא ממלכה
לאמית, ברום התרבות האנושית, "עם חכם ונבון וגוי גדול", והאידאה האלהית המחלטת מושלת
שמה ומתיה את העם ואת הארץ במאור-תורה. למען דעת, שלא רק יחידים חכמים מצוינים, חסידים
ובזירים ואנשי-קדש, תיים באור האידאה האלהית, כי גם עמים שלמים, מתקנים ומשכללים בכל תקוני
התרבות והישוב המדיני; עמים שלמים, הכוללים בתוכם את כל השדרות האנושיות השונות, מן רום
האינטליגנציה האמנותית, הפרושית, המשקלת והקדושה, עד המערכות הרחבות, הסוציאליות,
הפוליטיות והאקונומיות, ועד הפרולטריון לכל פלגותיו, אפילו היותר נמוך ומגשם.

אורות ישראל / פרק ו / ז - אין המדינה האשר תעליון של האדם. זה נתן להאמר במדינה רגילה,
שאינה עולה לערך יותר גדול מחברת אחריות גדולה, שגשגארו המוני האידאות, שהן עטרת החיים
של האנושיות, מרחפים ממעל לה, ואינם נוגעים בה. מה שאין כן מדינה שהיא ביסודה אידאית,
שחקוק בהנתינתה תכן האידאית היותר עליון שהוא באמת האשר היותר גדול של התיחוד. מדינה זו היא
באמת היותר עליונה בסלם האשר, ומדינה זו היא מדינתנו, מדינת ישראל, יסוד כסא ד' בעולם, שכל
חפצה הוא שיהיה ד' אחד ושמו אחד, שזהו באמת האשר היותר עליון. אמת, שאשר נשגב זה צריך
הוא לבאור ארץ כדי להעלות אורו בימי חשך, אבל לא מפני זה יחדל מלהיות האשר היותר גדול.